

Sistem suport pentru analiza tabloului financiar de sinteză

Masterand: STAN DANIEL RĂZVAN

Coordonator științific: Conf. Univ. Dr. CLAUDIU BRÂNDAȘ

UNIVERSITATEA DE VEST DIN TIMISOARA
FACULTATEA DE ECONOMIE SI DE ADMINISTRARE A AFACERILOR
SISTEME INFORMATIONALE PENTRU AFACERI, AN 1
TIMIȘOARA, ROMÂNIA

1. Rezumat

Prima întrebare care ne vine în minte atunci când aflăm despre tabloul financiar de sinteză:

De ce este atât de apreciat acest instrument de către manageri dacă ele nu fac nimic altceva decât să organizeze într-un nou format situațiile financiare simplificate?

Pentru ce atâta efort de organizare a datelor, de ajustare a acestora cu alte date din balanțele de verificare și contabilitatea de gestiune. Utilitatea sa constă în simplificarea citirii SFS și stabilirii cu ușurință a corelațiilor dintre elementele acestora. Pe coloane avem principalele trei SFS, iar pe linii sunt prezentate relații de tip cauză-efect care explică de ce soldurile bilanțului de la începutul perioadei diferă de cele de la sfârșitul perioadei.

Ușor de întocmit pentru sistemul de contabilitate în partidă simplă care funcționează conform Standardelor Internaționale de Contabilitate, însă cu un conținut informațional consistent dacă este aplicat în întreprinderile românești, chiar și în cele care întocmesc SFS în conformitate cu OMFP 306/2002.

De ce? Pentru că oferă avantaje suplimentare, specifice sistemului contabil românesc.

Posibilitatea completării și corelării SFS cu date suplimentare care să explice obținerea rezultatului exercițiului și a datelor din bilanț; Posibilitatea întocmirii SFT prin metoda directă, deși nu a fost anterior implementat un plan de conturi care să permită acest lucru și fără a fi necesară prelucrarea tuturor înregistrărilor din contabilitate.

Cuvinte cheie

Fluxuri de numerar, sistem suport, tablou financiar de sinteză, situații financiare.

JEL: M00, Z00, Y80

2. Introducere

Financial Scoreboard-ul reprezintă un instrument dezvoltat de către IBM, pentru a fi utilizat în elaborarea deciziilor financiare de către managerii firmei. Acest instrument nu a fost preluat deocamdată nici în practica și nici în literatura economică românească. Așadar nu există o traducere a acestui termen. Traducerea propusă de mine pentru termenul de Financial Scoreboard este Tablou Financiar de Sintează.

În cele ce urmează am să detaliez aspecte privind întocmirea bugetelor, întocmirea fluxurilor de numerar, analiza documentelor necesare întocmirii tabloului financiar de sinteză, elementele proiectării sistemului informatic și implementarea acestuia.

Obiectivele analizelor efectuate cu ajutorul programului:

- evidențierea principalelor rezultate financiare obținute;
- aprecierea modului de constituire, a structurii, a surselor și a utilizărilor de resurse financiare;
- evidențierea modalităților de realizare a echilibrului financiar;
- evaluarea modului de gestionare a resurselor financiare;

3. Cunoaștere in domeniu

Tabloul financiar de sinteză, după cum sugerează și denumirea, reprezintă o sinteză a situației financiare a întreprinderii. Acesta prezintă într-o manieră încheată principalele trei componente ale situațiilor financiare de sinteză: bilanțul, contul de profit și pierdere și situația fluxurilor de trezorerie.

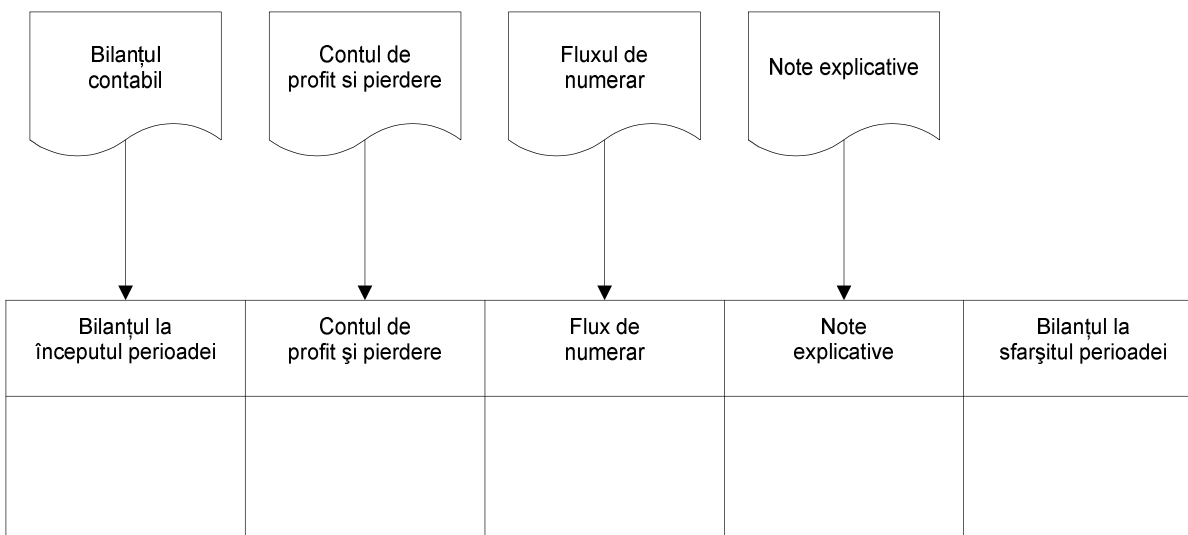

fig. 3.1. Documente de intrare pentru Tabloul Financiar de Sintează

Ideea de bază este simplă. Tabelul poate fi citit atât pe coloane (vertical), cât și pe linii (orizontal).

Pe coloane sunt prezentate principalele trei situații financiare de sinteză, iar pe linii se explică modificările apărute în bilanț pe parcursul unui exercițiu financiar, prin elementele contului de profit și pierdere și ale fluxului de trezorerie.

Contul de profit și pierdere și fluxul de numerar nu oferă suficiente informații pentru întocmirea TABLOULUI FINANCIAR DE SINTEZĂ. Acest fapt se datorează organizării în partidă dublă a sistemului românesc de contabilitate.

Se impune, totodată, în vederea obținerii corecte a informațiilor pe orizontală, o completare a celor trei situații cu date suplimentare din notele explicative (NE).

În concluzie, documentele necesare întocmirii TFS sunt următoarele:

- Bilanțul
- Contul de profit și pierdere
- Situația fluxurilor de trezorerie
- Notele explicative, întocmite în conformitate cu OMFP94/2001.

De ce este necesar un astfel de instrument în elaborarea deciziilor privind gestiunea financiară a întreprinderii?

După cum se poate vedea din descrierea structurii sale, TFS-ul oferă o imagine de ansamblu asupra situațiilor financiare de sinteză se află toate pe aceeași pagină și permite vizualizarea imediată a legăturilor dintre acestea., ușurând astfel interpretarea datelor precum și calculul indicatorilor specifici.

3.1. Tabloul fluxurilor de numerar

Tabloul fluxurilor de numerar (*statement of cash flows*) s-a impus ca un instrument de apreciere a performanței firmei de dată relativ recentă (în ultimii 20-30 de ani), odată cu conștientizarea limitelor informaționale ale contului de rezultate. Și anume, deși investitorii își bazează deciziile de investire pe informații legate de rentabilitate, au existat situații în care doar informațiile legate de profit nu au fost suficiente pentru a evalua corect performanțele unei firme și a realiza un plasament eficient.

Astfel, au existat cazuri în care întreprinderi care au obținut profit nu au dispus de lichidități pentru a-și plăti impozitul pe profit, salariile personalului sau dividendele cuvenite acționarilor. În asemenea cazuri, deși a existat o bună gestiune a cheltuielilor și veniturilor care a generat profit, managementul firmei a gestionat defectuos fluxurile de trezorerie, astfel încât nu a reușit să procure lichidități pe măsura nevoilor de plată. Prin urmare, acționarii actuali sau potențiali au devenit din ce în ce mai interesați de informațiile privind capacitatea întreprinderii de a plăti dividende viitoare, decât de profitul contabil prezent.

3.2. Componentele trezoreriei

Situația financiară care prezintă informații privind fluxurile de numerar, adică încasările și plățile efectuate de o întreprindere în cursul unui an, este tabloul fluxurilor de trezorerie. Acest tablou este construit plecând de la noțiunile de: trezorerie (cash and cash equivalents) și fluxuri de trezorerie (cash-flows).

Prin **trezoreria întreprinderii** se înțelege ansamblul de lichidități și echivalente de lichidități de care dispune firma.

Lichiditățile (cash) se referă la disponibilitățile bănești și depozitele la vedere.

Echivalentele de lichidități (cash equivalents) reprezintă plasamente pe termen scurt (sub 3 luni) cu grad mare de lichiditate, care se pot converti ușor în sume cunoscute și al căror risc de fluctuație valorică este nesemnificativ.

În categoria echivalențelor de lichidități se includ: depozite bancare la termen, certificate de depozit, bonuri de tezaur emise de guvern etc., toate cu scadență de până la trei luni. Echivalentele de lichidități trebuie disociate de alte investiții financiare pe termen scurt, cu toate că o astfel de operațiune este destul de dificilă, în mod practic, este destul de greu de disociat activitatea de investiții a unei firme de ceea ce se numește „managementul trezoreriei”. Drept urmare, vor trebui considerate echivalente de lichidități doar acele resurse financiare deținute în scopul îndeplinirii angajamentelor pe termen scurt, și nu pentru investiții sau în alte scopuri.

3.3. Avantajele situației fluxurilor de numerar

Conceptele care stau la baza bilanțului și a contului de profit și pierdere sunt de mult cunoscute și lămurite. Acestea sunt: măsurarea valorilor sau un instantaneu al resurselor și obligațiilor entității la un moment dat, respectiv un sumar al tranzacțiilor economice și al performanței într-un anumit interval de timp. A treia componentă importantă a situațiilor financiare este situația fluxurilor de numerar, un concept mai nou, dar care a evoluat substanțial de la apariția sa. Ceea ce a devenit ulterior situația fluxurilor de numerar a avut ca punct de pornire reconcilierea modificărilor în resursele întreprinderii de-a lungul perioadei, dar într-o manieră total diferită față de cea prezentată în contul de profit și pierdere.

Furnizează o imagine privind structura financiară a societății (inclusiv lichiditatea și solvabilitatea) și abilitatea de a influența valoarea și momentul apariției fluxurilor de numerar, pentru a se adapta la circumstanțele și oportunitățile în continuă schimbare.

Situația fluxurilor de numerar dezvăluie informații importante despre numerarul din exploatare, investiții și finanțare, informații care nu sunt disponibile sau nu pot fi extrase nici din bilanț, nici din contul de profit și pierdere. Prezentările suplimentare sunt fie recomandate de IAS 7 (cum ar fi cele referitoare la facilitățile de credit nefolosite sau la numerarul ce reprezintă creșterea capacității de exploatare), fie cerute de utilizatorii situațiilor financiare (cum ar fi numerarul deținut care nu este disponibil sau utilizat). Luate împreună, situația fluxurilor de numerar și cerințele și recomandările de prezentare furnizează utilizatorului informații mult mai vaste decât bilanțul și contul de profit și pierdere, informații privind performanța și poziția entității, precum și rezultatele sale viitoare probabile.

Furnizează informații adiționale utilizatorilor situațiilor financiare, pentru evaluarea modificărilor de active, datorii și capitaluri proprii ale unei societăți.

Când sunt prezentate bilanțuri comparative, utilizatorii primesc informații despre activele și datoriile societății la sfârșitul fiecărui an. Dacă situația fluxurilor de numerar nu ar fi parte integrantă a situațiilor financiare, ar fi necesar ca utilizatorii situațiilor financiare comparative să speculeze modul în care și motivele pentru care anumite sume raportate au variat de la o perioadă la alta, să calculeze ei singuri (cel puțin pentru ultimul an prezentat) aceste elemente. Însă în cel mai bun caz, aceasta abordare „de unul singur” va duce la calculul modificării nete individuale (creștere sau descreștere) a activelor și datoriilor și va face legătura cu posturile

corespondente din contul de profit și pierdere. (Spre exemplu, modificarea netă a creanțelor la sfârșitul anului față de început va fi utilizată pentru determinarea vânzărilor încasate din cele recunoscute în contul de profit și pierdere sau pentru determinarea încasărilor de la clienți).

Deși modificările principale din bilanț pot fi utilizate pentru a determina implicațiile asupra numerarului, nu întotdeauna acest lucru este posibil. Anumite combinații complexe ale unor evenimente (cum ar fi achiziția altei entități împreună cu creanțele sale, achiziție ce va produce la creșterea activelor entității raportoare din cursul perioadei, fără însă vreă legătură cu clienții acesteia) nu vor putea fi înțelese fără alte informații și se va ajunge la interpretări eronate, în lipsa prezentării fluxurilor de numerar.

3.4 Excluderea tranzacțiilor nemonetare

Situația fluxurilor de numerar, așa cum sugerează și numele său, include doar intrări și ieșiri efective de numerar și echivalente de numerar. În consecință, sunt excluse toate tranzacțiile care nu afectează direct încasările și plățile. IAS 7 cere însă ca efectul tranzacțiilor care nu implică încasări și plăți să fie prezentat în altă parte a situațiilor financiare. Motivul pentru care nu sunt incluse tranzacțiile nemonetare în situația fluxurilor de numerar și sunt plasate în altă parte a situațiilor financiare (de exemplu în note) este dorința de a respecta scopul principal al situației și anume raportarea fluxurilor de numerar din exploatare, investiții și finanțare. Este de aceea important ca utilizatorul situațiilor financiare să înțeleagă ce încearcă și ce nu încearcă să prezinte această componentă.

3.5 Clasificarea în situația fluxurilor de numerar

Situația fluxurilor de numerar întocmită în conformitate cu Standardele Internaționale de Contabilitate (dar și în concordanță cu US GAAP) cere clasificarea în următoarele trei categorii:

1. Activități de investiție - includ achizițiile și cedările de terenuri, clădiri și echipamente sau alte active imobilizate și instrumente de datorie și de capital deținute la alte întreprinderi care nu sunt considerate echivalente de bani sau deținute în scopul vânzării. Activitățile de investiție includ avansurile în numerar și împrumuturile către alte părți (altele decât avansurile și împrumuturile făcute de o instituție financiară). activități de finanțate includ obținerea și rambursarea resurselor de la/către proprietari. De asemenea, sunt incluse și obținerea resurselor prin împrumuturi (pe termen scurt sau lung) și rambursarea sumelor împrumutate.
2. Activități de exploatare includ toate tranzacțiile ce nu pot fi clasificate ca activități de investiție sau finanțare. În general, numerarul care are legătură cu elementele raportate în contul de profit și pierdere este numerar din exploatare. Activitățile de exploatare sunt principalele activități generatoare de venit ale unei societăți și includ producerea și livrarea bunurilor sau prestarea serviciilor.

4. Metodologia cercetării

4.1 Analiza documentelor

Documentele de intrare, pe baza cărora se întocmește TFS sunt SFS.

Diviziunea organizatorică analizată: DEPARTAMENTUL FINANCIAR-CONTABIL

Legislația care reglementează în România componența și structura situațiilor financiare de sinteză este constituită din Legea contabilității 82/1991, republicată, OMFP nr. 306/2002 pentru aprobarea Reglementărilor contabile armonizate cu Directiva a IV-a a Comunității Economice Europene și OMFP nr. 306/2002, privind armonizarea sistemului contabil românesc cu Standardele Internaționale de Contabilitate.

Conform Standardelor Internaționale de Contabilitate (IAS), implementate în sistemul românesc de contabilitate prin OMFP nr. 306/2002, situațiile financiare de sinteză trebuie să prezinte următorul conținut:

1. Bilanț
2. Contul de profit și pierderi
3. Situația modificării capitalurilor proprii
4. Situația fluxurilor de trezorerie
5. Note explicative

Obs.(considerații) privind întocmirea acestor rapoarte:

Bilanțul este documentul contabil de sinteză prin care se prezintă bunurile economice, drepturile și obligațiile întreprinderilor (activul și pasivul întreprinderii), la încheierea exercițiului. Fiind documentul oficial de sinteză a întreprinderilor, bilanțul trebuie să redea o imagine fidelă, clară și completă a patrimoniului, a situației financiare și a rezultatelor obținute. Bilanțul furnizează doar o imagine la un moment dat, o fotografie a patrimoniului întreprinderii ce se modifică, însă, în mod continuu.

Bilanțul contabil se poate reda în două forme: vertical - listă sau orizontal - în cont.

În formatul vertical - listă, conform O.M.F. 1775 / 2005, bilanțul contabil are următorul conținut:

- A. active imobilizate;
- B. active circulante;
- C. cheltuieli în avans;
- D. datorii ce trebuie plătite într-o perioadă mai mică de un an;
- G. datorii ce trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an;
- H. provizioane;
- I. venituri în avans;
- J. capital și rezerve

În format orizontal bilanțul are două părți: activ respectiv pasiv.

În activ sunt cuprinse toate drepturile de proprietate și de creanță ale întreprinderii, iar în pasiv toate obligațiile și angajamentele întreprinderii, adică capitaluri proprii și datorii contractate de întreprindere și nerambursate încă altfel spus sursele de finanțarea ale activului întreprinderii.

Elementele de activ sunt ordonate în bilanț după criteriul lichidității în sens crescător, adică activele ce pot fi transformate cel mai rapid în numerar sunt situate în parte de jos, la baza activului.

Elementele de pasiv sunt ordonate după criteriul exigibilității, pasivele cel mai puțin exigibile (ce au scadența la plată cea mai îndepărtată ca timp) ocupă parte de sus a pasivului. În primul rând, în pasiv sunt înscrise capitalurile proprii. Aceste resurse, practic nu sunt exigibile. În categoria surselor permanente mai sunt înscrise și datoriile financiare pe termen mediu și lung pentru că scadența lor este îndepărtată. Cele mai exigibile elemente ale pasivului sunt datoriile pe termen scurt.

Transformarea bilanțului contabil din format vertical-listă în format în orizontal în cont se realizează astfel:

În activ: A. active imobilizate; B. active circulante; C. cheltuieli în avans;

Total activ: $A+B+C$

În pasiv: J. capital și rezerve; H. provizioane; G. datorii ce trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an; D. datorii ce trebuie plătite într-o perioadă mai mică de un an; I. venituri în avans.

Total pasiv: $J+H+G+D+I$

Rezultatul exercițiului (profit sau pierdere) este elementul de legătură între bilanț (care arată doar nivelul acestuia) și contul de profit și pierdere (care explică modul său de formare).

Contul de profit și pierderi ca document contabil de sinteză și instrument al analizei economico - financiare prezintă rezultatele activității întreprinderii. În formatul actual, contul de profit și pierdere este constituit din 3 activități: exploatare, financiară și extraordinară. Pe fiecare dintre aceste 3 activități se formează diverse tipuri de rezultate (profit sau pierdere), prin soldarea veniturilor și cheltuielilor aferente fiecărei activități.

În ceea ce privește formatul de prezentare, legislația prevede un minimum de elemente pe care cele două situații financiare de sinteză trebuie să le prezinte, oferind în acest sens un document care stabilește corespondența planului general de conturi cu formatul bilanțului și al contului de profit și pierdere.

Tehnica de întocmire a bilanțului cuprinde următoarele elemente care stau la baza elaborării bilanțului: balanța de verificare, întocmirea inventarului, delimitarea veniturilor, cheltuielilor și rezultatelor care privesc mai multe exerciții.

Conform legislației în vigoare se observă ca bilanțul și contul de profit și pierdere au un format de prezentare și un conținut standardizat. În schimb, se remarcă un tratament flexibil în ceea ce privește celelalte situații financiare, pentru care nu se oferă decât exemplificări ale manierei de prezentare inspirate din standardele

internaționale (IAS 1 și IAS 7) sau chiar trimiteri directe la aceste standarde (care, după cum se știe, nu oferă formate tip sau soluții tehnice, ci doar principiile generale care trebuie să ghideze practica contabilă).

Situația modificării capitalurilor proprii conține informații cu privire la profitul net sau pierderea neta a perioadei, fiecare element de venit sau cheltuielă recunoscut direct în capitalul propriu și efectul cumulativ al modificării politicilor contabile asupra capitalurilor proprii.

Situația fluxurilor de trezorerie clasifică fluxurile de numerar (încasări și plăți) din timpul exercițiului financiar, după activitățile de bază pe care o întreprindere le desfășoară: exploatare, investiții și finanțare. Aceasta poate fi întocmită utilizând fie metoda directă, fie metoda indirectă, ambele acceptate de lege.

Metoda indirectă constă în corijarea rezultatului exercițiului cu operațiile care nu au caracter monetar. Aceasta permite clasificare strict pe cele trei categorii de activități, făcând dificilă urmărirea unor categorii particulare de fluxuri.

Acest neajuns este eliminat cu succes de metoda directă. Această metoda este indicată a fi folosită încă de la începutul exercițiului financiar, fiind extrem de utilă în procesul decizional.

În practica românească este folosită aproape exclusiv metoda indirectă, deși cea directă este recomandată de organisme internaționale. Acest fapt se datorează atât dificultăților de implementare ale metodei directe, cât și gradului de transparentă mai scăzut al informațiilor oferite mediului exterior întreprinderii prin utilizarea metodei indirecte.

Cerința de clasificare a încasărilor și plăților pe cele trei categorii de activități enumerate mai sus și actuala structură a planului general de conturi respinge din start posibilitatea utilizării nemijlocite a acestuia pentru construirea situației fluxurilor de trezorerie prin metoda directă în mod similar întocmirii bilanțului și contului de profit și pierdere.

Notele explicative conține informații suplimentare cu privire la elementele semnificative din bilanț, contul de profit și pierdere, fluxului de trezorerie și informații necesare utilizatorilor în ceea ce privește poziția financiară și rezultatele obținute, politicile și metodele contabile utilizate, modificarea acestora și impactul asupra rezultatelor înregistrate.

4.2 Proiectarea sistemului informatic

4.2.1. Obiectivele proiectării

Sistemul informatic privind întocmirea TFS are drept principală ieșire Tabloul Financiar de Sinteză. El trebuie așadar proiectat astfel încât să ofere posibilitatea introducerii ușoare a datelor necesare întocmirii TFS; atât a datelor de intrare cât și a datelor necesare prelucrării lor.

Dificultatea utilizării acestui instrument constă în stabilirea legăturilor între posturile din bilanț și celelalte elemente ale Situațiilor Financiare de Sinteză. Structura TFS nu poate fi generată automat de către sistemul informatic. Aceasta trebuie stabilită de către un contabil și introdusă în sistem.

Odată stabilită și introdusă structura TFS, sistemul este capabil să genereze Tabloul Financiar de sinteză.

4.2.2 Tehnica de obținere a tabloului financiar de sinteză

Se așează întâi foaia conținând bilanțul la începutul perioadei, apoi lângă contul de profit și pierdere, apoi la dreapta lui situația fluxurilor de trezorerie și lângă aceasta bilanțul la sfârșitul perioadei

Tabloul financiar de sinteză a fost construit, inițial ca un instrument financiar care să ofere o imagine de ansamblu asupra situațiilor financiare de sinteză și a legăturilor dintre acestea, util factorilor de decizie nonfinanciari (fără o pregătire economică).

Este cunoscut faptul că nu numai deciziile decidenților cu cunoștințe în domeniul economic de la nivelul întreprinderii afectează situația financiară a acesteia. Altfel, utilizând acest instrument, decidenții nonfinanciari au posibilitatea urmării într-un timp mai scurt, a implicațiilor deciziilor lor asupra situației financiare a companiei.

Tabloul financiar de sinteză explică modificările apărute în bilanț pe parcursul unui exercițiu financiar, prin elementele contului de profit și pierdere și ale fluxului de trezorerie. Din puncte de vedere al formei de prezentare acesta este un tabel cu 5 coloane și este structurat, astfel:

Tehnica de elaborare a TFS constă în următoarele etape

- se pornește de la bilanțul la începutul perioadei;
- se completează elementele din contul de profit și pierdere corespunzător posturilor din bilanț pe care le afectează;
- se completează, apoi cu elementele fluxului de trezorerie corespunzător posturilor din bilanț pe care le afectează;
- se completează datele cu elementele necesare din notele explicative;
- se stabilesc regulile de însumare pe orizontală a valorilor provenite din cele 4 situații financiare de sinteză;
- se obține astfel, pe ultima coloană bilanțul la sfârșitul perioadei.

Deoarece în majoritatea situațiilor întreprinderile nu întocmesc un flux de trezorerie, sau chiar dacă îl întocmesc utilizează metoda indirectă, inutilă întocmirii TFS în continuare voi prezenta o clasificare a tehnicilor de implementare a metodei directe.

4.2.3 Proiectarea ieșirilor sistemului

Ieșirile unui sistem informațional sunt constituite din ansamblul listelor sau rapoartelor rezultate în urma prelucrării automate a datelor, situații utilizate pentru justificarea operațiunilor economico financiare și pentru suportul procesului decizional.

Proiectarea și realizarea lor constituie unul din obiectivele cele mai importante ale proiectării sistemului informatic, ele fiind elemente materiale care justifică utilitatea sistemului și chiar existența lui.

Ieșirile sistemului informatic se vor proiecta astfel încât să satisfacă cerințele de informare și conducere atât în cadrul activității analizate și proiectate cât și în activități beneficiare de informații sau furnizoare de date pentru sistemul proiectat.

Prin "ieșirile" unui sistem informatic înțelegem totalitatea informațiilor furnizate de acesta beneficiarilor interni și externi, sub formă de rapoarte, interogări sau mesaje, în urma prelucrărilor efectuate asupra datelor din sistem.

Practic obiectivele sistemului informatic se concretizează în satisfacerea cerințelor informaționale ale factorilor de decizie ai unității economice beneficiare, cerințe, ce sunt reflectate prin intermediul indicatorilor economico-financiar ce sunt grupați în diferite situații de ieșire și asigură materializarea obiectivelor propuse.

Aceste situații ce se proiectează vor fi ieșirile sistemului informatic și cad sub incidența actelor normative ce determină conținutul lor economic.

Situațiile de ieșire trebuie să reflecte în conținutul lor, stare și dinamica fenomenelor și proceselor economice ce fac obiectul prelucrării datelor din sistemul informatic proiectat, iar natura prelucrărilor are caracter specific ce depinde de natura activității desfășurate. Stabilirea concretă a conținutului, formei și a circulației documentelor (situații) de ieșire sunt realizate în funcție de obiectivele propuse, actele normative în vigoare și de cerințele specifice beneficiare. Restricțiile impun un anumit conținut economic al situațiilor inclusiv elemente referitoare la destinație, utilizare, frecvența și forma în care mai apare.

4.2.4 Intrările sistemului

Proiectarea intrărilor sistemului informatic reprezintă o etapă esențială pentru asigurarea calității, consistenței și exactității prelucrărilor și ieșirilor acestuia.

Intrările sistemului reprezintă ansamblul datelor introduse în cadrul sistemului informatic pentru prelucrarea acestora și obținerea situațiilor de ieșire.

Din punct de vedere al datelor în sistem intrările pot fi:

Intrări manuale: introducerea datelor se realizează direct sa indirect de către un operator uman prin tastare, scanare sau prin voce.

Intrările automate: introducerea datelor în sistem se realizează fără intervenția operatorului uman, prin preluare automată (fișiere, coduri și alte date) din cadrul surselor de date.

Proiectarea intrărilor este o activitate de stabilire a regulilor și procedurilor de lucru pentru preluarea, verificarea/validarea și introducerea datelor din cadrul diferitelor surse de date.

Introducerea inadecvată a datelor în sistem poate genera o serie de erori. Erorile apărute la introducerea datelor pot să afecteze semnificativ integritatea și acuratețea prelucrărilor și ieșirilor. Pentru reducerea acestor erori analistul trebuie să proiecteze proceduri și operații de validare a codurilor. Validarea intrărilor reprezintă operația prin care se realizează verificarea și testarea datelor din cadrul surselor de intrare în funcție de natura, conținutul și rolul acestora în prelucrarea și obținerea ieșirilor. Validarea intrărilor presupune implementarea în cadrul programelor informatice a unor proceduri care să realizeze verificarea și testarea datelor la intrarea lor, evitându-se înregistrarea în sistem a unor date eronate.

În proiectarea fizică de detaliu numită și proiectare tehnică de detaliu se realizează toată această activitate de proiectare a documentelor de intrare și a machetelor (ecrane, formate video sau formulare) pentru datele de intrare, se stabilesc condițiile de validare a datelor și instrucțiuni de corectare a acestora, se alege suportul tehnic pentru memorarea datelor, se definesc procedurile (manuale sau automate) de culegere și transmitere a datelor și se reprojecțează, dacă este cazul, chiar documentele primare de înregistrare a datelor pentru a răspunde cerințelor prelucrării automate.

4.3. Proiectarea interfeței cu utilizatorul sistemului

4.3.1 Aspecte generale privind proiectarea interfeței cu utilizatorul

Interfața cu utilizatorul reprezintă partea sistemului, prin care utilizatorii interacționează cu acesta. Interfața cuprinde mecanismele fizice (tastatură, mouse, microfon, imprimantă, monitor etc.) și mecanismele grafice (ferestre, meniuri, butoane etc.) prin care utilizatorul navighează, introduce și obține informațiile prelucrate.

Interfața sistemului are trei părți esențiale:

- Mecanismul de navigare reprezintă modul în care utilizatorul dă comenzi sistemului în funcție de operațiile pe care dorește să le execute. Navigarea se realizează, în general la nivel grafic prin meniuri și butoane de comandă, iar la nivel fizic prin tastatură, mouse, microfon și touch screen.
- Mecanismul de intrare - reprezintă modul în care sistemul captează datele și informațiile. Intrarea se realizează, în general, la nivel grafic prin ferestre, iar la nivel fizic prin tastatura, microfon și scaner.
- Mecanismul de ieșire reprezintă modul în care sistemul prezintă informațiile utilizatorilor sau le distribuie către alte sisteme. Ieșirile sunt redată, în general, la nivel grafic prin rapoarte și ferestre de afișare, iar la nivel fizic, prin imprimantă.

4.3.2 Proiectarea interfeței cu utilizatorul

Proiectarea interfeței sistemului reprezintă procesul de stabilire și definire a modului în care sistemul va interacționa cu utilizatorii. Practic proiectarea interfeței consta în:

- Stabilirea conținutului interfeței, respectiv a meniurilor, ferestrelor și altor elemente grafice necesare
- Stabilirea culorilor și modul de distribuire a elementelor în interfață
- Stabilirea ordinii de succesiune a ferestrelor și mesajelor
- Prototipizarea interfeței, respectiv implementarea acesteia într-un mediu vizual de programare
- Testarea interfeței

Pentru proiectarea eficientă și eficace a interfeței, analistul trebuie să parcurgă următoarele faze:

1. Analiza diagramelor utilizate în analiza sistemului pentru a înțelege cerințele utilizatorilor.
2. Proiectarea structurii interfeței
3. Prototipizarea interfeței
4. Testarea interfeței

Din prima formă a aplicației se selectează firma pentru care se realizează analiza tabloul financiar. Dacă firma nu există în baza de date atunci butonul aferent introducerii unei noi firme v-a afișa o formă nouă în care se introduc datele firmei.

După ce a fost selectată firma din ComboBox se afișează meniul aplicației.

Din forma dedicată bilanțului contabil se poate scoate un raport cu bilanțul firmei selectate. Dacă acesta nu există în baza de date, se poate adăuga de pe butonul „Adăugare”. După ce a fost adăugat bilanțul, valorile posturilor sunt goale. Actualizarea acestora se poate face în 2 feluri:

- manual - utilizatorul introduce fiecare valoare a postului respectiv, salvarea făcându-se accesând butonul „Editare”
- automat utilizatorul face o actualizare a bilanțului prin importul valorilor dintr-un fișier Excel, această operație se face accesând butonul „Actualizare”. Pentru actualizarea bilanțului prin import, se accesează butonul „Actualizare” care deschide un fișier Excel în care se completează pentru fiecare bilanț, valoarea posturilor.

an	nr_ct	cod_post	den_post	valoare
2010	1	BILA1A	Imobilizari necorporale	33545.00
2010	2	BILA2A	Imobilizari corporale	7342968.00
2010	3	BILA3A	Imobilizari financiare	118467.00
2010	4	BILA4A	ACTIVE IMOBILIZATE TOTAL	7494980.00
2010	5	BILB1A	Stocuri	2541649.00
2010	6	BILB2A	Creante	18148.00
2010	7	BILB3A	Investitii financiare pe termen scurt	13412.00
2010	8	BILB4A	Casa si conturi la banci	23445.00
2010	9	BILB5A	ACTIVE CIRCULANTE TOTAL	235346.00
2010	10	BILC1A	CHELTUIELI IN AVANS	5643.00
2010	11	BILD1A	DATORII CE TREBUIE PLATITE INTR-O PERIOADA DE UN AN	543456.00
2010	12	BILE1A	ACTIVE CIRCULANTE NETE, RESPECTIV DATORII CURENTE NETE	658965.00
2010	13	BILF1A	TOTAL ACTIVE MINUS DATORII CURENTE	976567.00
2010	14	BILG1A	DATORII CE TREBUIE PLATITE INTR-O PERIOADA MAI MARE DE UN AN	45765.00
2010	15	BILH1A	PROVIZIOANE PENTRU RISCURI SI CHELTUIELI	56432.00
2010	16	BILI1A	VENITURI IN AVANS	2356734.00

fig.4.1. Forma pentru operarea datelor din bilanț

Adăugarea unui bilanț nou se face accesând butonul „Adăugare”. Pe ecran v-a apărea o căsuță în care trebuie introdus de către utilizator, anul bilanțului. După introducerea anului, bilanțul se adaugă în baza de date.

Utilizând butonul „Bilanț” utilizatorul vizualizează bilanțul sub formă de raport

Asemănător acestei forme au fost proiectate și formele pentru contul de profit și pierdere, fluxurile de numerar și cele 10 note explicative.

4.3.3 Proiectarea documentației sistemului

Atunci când se discută despre documentație, aceasta este împărțită în două categorii de bază, documentația sistemului și documentația utilizatorului. În majoritatea sistemelor sunt cunoscute cele trei tipuri de manuale:

Manualul întregii documentații de utilizare și exploatare a sistemului este cel de prezentare și cuprinde concepția generală a sistemului sau subsistemului și o prezentare succintă a aplicațiilor și unităților funcționale componente. Acesta se adresează conducerii beneficiarului, precizând într-o terminologie accesibilă metodele și algoritmi utilizați, sistemul de operare, configurația folosită, datele de intrare, prelucrările efectuate și situațiile de ieșire furnizate. Mai prezintă restricțiile și limitele sistemului sau aplicațiilor, inclusiv performanțele și posibilitățile de extindere ale acestora.

Manualul de utilizare este întocmit pentru fiecare unitate funcțională în parte și asigură descrierea generală a unității funcționale, datele de intrare, condițiile de validare, restricțiile și erorile ce pot apărea, condițiile de reluare. El mai poate conține mesaje și proceduri de răspuns, dicționarul termenilor folosiți și situațiile de ieșire cu semnificația detaliată a acestora, prezentând detaliat indicatorii pe care-i conțin. Ea se adresează personalului implicat în utilizarea noului sistem de la beneficiar.

Manualul de operare conține informații referitoare la exploatarea efectivă a noului sistem prin intermediul calculatorului. El prezintă configurația minimă, maximă, sistemul de operare utilizat, organigrama de sistem a unităților funcționale, suporturile tehnice de date necesare, punctele de întrerupere și procedurile de reluare a execuției, lista mesajelor de operare, criteriile de apreciere a terminării corecte sau incorecte a execuției unităților de prelucrare, etc. Acesta se adresează operatorilor de sistem de la beneficiar.

5. Rezultate obținute

5.1. Intrările sistemului

Intrările aplicației necesare întocmirii tabloului financiar și calculării indicatorilor sunt următoarele: bilanțul contabil, contul de profit și pierdere, fluxurile de numerar, notele explicative.

O prezentare detaliată a intrărilor, în special intrarea bilanțului a fost detaliată în capitolul 4.3.2 Proiectarea interfeței cu utilizatorul

5.2. Ieșirile sistemului

Ieșirile sistemului, sunt rapoarte realizate cu ajutorul mediului de dezvoltare Crystal Reports, componentă a pachetului Visual Studio 2008.

Programul realizează rapoarte pentru bilanț, contul de profit și pierdere, fluxul de trezorerie, note explicative, tabloul financiar de sinteză și indicatori.

UNITATEA: SC CORDIAL SRL

ADRESA: Str. Liviu Rebreanu Nr. 56

BILANT

La data de: 03.05.2010

Denumire indicator	Nr. rd.	Sold	
		Precedent	Curent
A	B	1	2
Imobilizari necorporale		1,097.00	33,545.00
Imobilizari corporale		7,245,631.00	7,342,968.00
Imobilizari financiare		105,303.00	118,467.00
ACTIVE IMOBILIZATE TOTAL		7,352,031.00	7,494,980.00
Stocuri		3,540,498.00	251,649.00
Creante		20,428,972.00	18,761,480.00
Investitii financiare pe termen scurt		0.00	0.00
Casa si conturi la banci		131,079.00	10,348.00
ACTIVE CIRCULANTE TOTAL		24,200,549.00	21,313,477.00
CHELTUIELI IN AVANS		244,581.00	15,107.00

fig.5.1. Raport cu bilanțul firmei

TABLOU FINANCIAR DE SINTEZA

BILANT	Sold la inc. ex	Contul de Profit si Pierdere	SFT	Ajustari din NEX	Sold la sf ex
AI: Active imobilizate	3150800	(-) Cheltuieli cu amortizarea [351600]	(+) Plati pentru achizitia de active imobilizate [510000]	(+) Delta Fum. de imobilizari [10000]	3299200
A.C: Stocuri	20500	(-) Cheltuieli cu m.p. si mat. [1320000]	(+) Plati pt. achizitia de m.p. si mat. [1440000]	(+) Delta Fum. de m.p. si mat. [-40000]	100500
A.C: Stocuri	20500			(+) Pret de productie al productiei utirile[2589000]	109500
A.C: Stocuri	20500			(-)cost de productie al productiei vandute[250000]	109500

fig.5.2. Raport cu tabloul financiar de sinteză

Indicatorii calculați și afișați în raport sunt:

- indicatori de lichiditate
- indicatori de activitate
- indicatori de profitabilitate

Indicatorii de lichiditate urmăresc măsurarea capacității de plată a întreprinderii. Analiza lichidității întreprinderii urmărește măsura în care întreprinderea dispune de capacitatea de a-și onora obligațiile cu termen de exigibilitate mai mic de un an (datorii pe termen scurt). Aceste datorii curente vor trebui achitate din active cu un

termen de transformare în lichidități similar, adică mai mic de un an (active curente). În consecință datoriile pe termen scurt vor trebui acoperite din active circulante.

Rata lichidității curente sau generale măsoară capacitatea întreprinderii de a-și onora datoriile pe termen scurt din ansamblul activelor circulante. Rata compară ansamblul lichidităților potențiale asociate activelor circulante, cu ansamblul datoriilor scadente sub un an asociate datoriilor pe termen scurt.

Rata lichidității imediate măsoară capacitatea în datoriile exigibile pe termen scurt pot fi acoperite pe seama disponibilităților bănești. Rata pune în corespondență elementele cele mai lichide ale activului circulant cu datoriile exigibile pe termen scurt ale pasivului.

Indicatorii de activitate (indicatorii de gestiune) - indicatori ce exprimă viteza de intrare sau de ieșire a numerarului precum și capacitatea firmei de a controla capitalul circulant și activitățile comerciale de bază.

Denumire indicator	An 2008	An 2007
1. Indicatori de lichiditate		
Indicatorul lichidității curente	0.84	1.10
Indicatorul lichidității imediate	0.74	0.92
2. Indicatori de risc		
Indicatorul privind acoperirea dobanzilor	0.00	11.66
Gradul de îndatorare	9.41	0.74
3. Indicatori de activitate		
Numarul de zile de stocare	120.92	95.13
Viteza de rotație a debitelor-clienți	393.70	201.55
Viteza de rotație a creditelor-furnizori	411.01	251.63
Viteza de rotație a activelor imobilizate	2.42	4.24
Viteza de rotație a activelor totale	0.63	0.98
4. Indicatori de profitabilitate		
Rentabilitatea capitalului angajat	0%	64%
Marja brută din vânzări	0%	19%

fig.5.3. Raport cu indicatorii de analiză ai firmei

6. Concluzii

Prima întrebare care ne vine în minte atunci când aflăm despre TFS este: De ce este atât de apreciat acest instrument de către manageri dacă ele nu fac nimic altceva decât să organizeze într-un nou format SFS?

Pentru ce atâta efort de organizare a datelor, de ajustare a acestora cu alte date din bilanțele de verificare și contabilitatea de gestiune (în cazul SFS după OMFP 306/2002), căci cele întocmite după OMFP 94 oferă suficiente informații.

Utilitatea sa constă în simplificarea citirii SFS și stabilirii cu ușurință a corelațiilor dintre elementele acestora. Pe coloane avem principalele trei SFS, iar pe linii sunt prezentate relații de tip cauză-efect care explică de ce soldurile bilanțului de la începutul perioadei diferă de cele de la sfârșitul perioadei.

Impedimentul major în implementarea acestui instrument în contabilitatea românească îl constituie actuala structură a SFS, după OMFP 306/2002. Aceasta nu oferă toate informațiile necesare structurării TFS doar prin intermediul CPP și SFT, așa cum permite sistemul englez de contabilitate, în partidă simplă .

Ușor de întocmit pentru sistemul de contabilitate în partidă simplă care funcționează conform Standardelor Internaționale de Contabilitate, însă cu un conținut informațional consistent dacă este aplicat în întreprinderile românești, chiar și în cele care întocmesc SFS în conformitate cu OMFP 306/2002.

De ce? Pentru că oferă avantaje suplimentare, specifice sistemului contabil românesc, față de cele menționate anterior:

- Posibilitatea completării și corelării SFS cu date suplimentare care să explice obținerea rezultatului exercițiului și a datelor din bilanț;
- Posibilitatea întocmirii SFT prin metoda directă, deși nu a fost anterior implementat un plan de conturi care să permită acest lucru și fără a fi necesară prelucrarea tuturor înregistrărilor din contabilitate.

Implementarea unui astfel de sistem informatic, având în vedere modul lui de proiectare, nu necesită modificări la nivelul sistemului informatic existent ci doar adăugarea unui modul (Aplicația prezentată anterior "AnalizaTFS") care oferă un nou set de informații pentru îmbunătățirea sistemului decizional.

Aplicația este constituită din 2 module:

- Introducere date necesare prelucrărilor. Aceste date sunt introduse la începutul utilizării aplicației și modificate foarte rar. Este recomandat ca aceste date să fie furnizate de un contabil care cunoaște structura SFS ale întreprinderii.
- Afișarea rapoartelor. Având stabilită și introdusă structura TFS, sistemul este capabil să genereze Tabloul Financiar de Sinteză, pentru mai multe exerciții financiare încheiate. Precum și TFS Planificat corespunzător bugetelor planificate.

Aplicația prezintă o interfață simplă și intuitivă, navigarea făcându-se prin intermediul meniului principal. Fiecare formă a aplicației conține un buton de revenire la meniu.

Beneficiarii aplicației sunt în principal managerii și personalul implicat în procesul decizional privind gestiunea financiară a întreprinderii.

Odată ce au fost introduse datele în sistem, aceștia nu au altceva de făcut decât să selecteze un exercițiu financiar (încheiat sau planificat), să apese un buton și pot vizualiza și tipări o situație financiară care conține atât sinteza tuturor SFS, cât și corelațiile dintre elementele acesteia.

7. Referințe bibliografice

1. Badea, Florica, Dobrin, Cosmin (2003), Gestiunea bugetara a sistemelor de producție, Ed. Economică, București;
2. Boldea, Ioan & Boldea, Maria & Brândaș, Claudiu (2001), Visual Basic, Editura Brumar, Timișoara
3. Brândaș, Claudiu (2008), Analiza și proiectarea sistemelor informatice, Suport de curs, Timișoara
4. Buglea, Alexandru 2004 , Analiza situației financiare a întreprinderii, Ed. Mirton, Timișoara;
5. Evjen Bill (2006), Profesional VB 2005, Wiley Publishing, Indianapolis, Indiana;
6. Hurbean, Luminița (2006), Baze de date: concept teoretice si abordare practica in Microsoft Access, Editura Milton, Timișoara
7. Muntean, Mihaela (2008), Sisteme integrate pentru asistarea deciziei, Suport de curs, Timișoara
8. Pantea, Marius (2009), Analiza economico-financiară a întreprinderii, Suport de curs, Timișoara
9. Pop, Atanasiu (2002), Contabilitatea financiara româneasca armonizata cu directivele contabile europene. Standardele internaționale de contabilitate, Editura IntelCredo, Cluj-Napoca
10. Willis Thearon (2006), Beginning visual basic 2005 databases", Wiley Publishing, Indianapolis, Indiana
11. www.thefinancialscoreboard.com.
12. <http://www.contabilul.ro/a/3217/Modalitati-de-intocmire-a-situatiei-fluxurilor-de-trezorerie-.html>